

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-05-15

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden Per Classon och Stefan Johansson

En effektivare kommunal räddningstjänst

Enligt en lagrådsremiss den 7 maj 2020 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Henrik Engvall och rättssakkunniga Sandra Melin.

Förslaget föranleder följande yttrande.

1 kap. 3 a §

Enligt den föreslagna lydelsen ska den förebyggande verksamheten som staten och kommunerna ansvarar för planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Vid lagrådsföredragningen har upplysts att syftet med den nya bestämmelsen är att den förebyggande verksamheten även ska bidra till att förebygga att bränder och andra olyckor överhuvudtaget inträffar, vilket också framstår som naturligt med hänsyn till det övergripande syftet med lagen (se 1 kap. 1 §). Lagrådet anser att detta uttryckligen bör framgå av lagtexten.

3 kap. 3 och 8 §§

I de föreslagna paragraferna föreskrivs inte någon skyldighet för kommunen att samråda med särskilt berörda myndigheter innan ett handlingsprogram antas. Skyldigheten gäller endast innan kommunen beslutar om betydande förändringar i ett redan antaget program.

Det framstår som uppenbart att behovet av samråd är minst lika stort inför att ett program ska antas. För det fall att det inte redan framgår av bestämmelser i annan författning att samråd ska ske inför antagandet, bör en sådan skyldighet föras in i de nu aktuella paragraferna.

3 kap. 15 §

Enligt förslaget får kommunen överlåta åt någon annan att bl.a. vidta inledande åtgärder vid räddningsinsatser. Det anges inte vad detta är för typ av åtgärder. Av författningskommentaren framgår emellertid

att med inledande åtgärder avses de första begränsade åtgärderna som vidtas, t.ex. att försöka släcka en mindre brand med handbrandsläckare, larma andra personer på en olycksplats, använda livbojar vid drunkningstillbud eller vidarebefordra en lägesbild till räddningsledaren innan denne nått platsen. Lagrådet anser att lagtexten bör utformas på ett sådant sätt att det klart framgår att det endast är inledande *begränsade* åtgärder som kommunen får överlåta.

3 kap. 16 a §

Paragrafen reglerar situationen när en räddningsinsats berör fler än en kommun. Om de berörda räddningsledarna inte kan komma överens om vilken kommun som ska leda insatsen *får* det beslutet fattas av den eller de länsstyrelser som berörs.

I författningskommentaren anges att paragrafen innehåller den bestämmelse som tidigare fanns i 3 kap. 16 § tredje stycket. Den bestämmelsen är utformad på så sätt att länsstyrelsen eller länsstyrelserna i den uppkomna situationen *ska* bestämma vem som ska leda insatsen. Någon saklig ändring synes inte vara avsedd. Enligt Lagrådets mening är det viktigt att det står klart vem som har att fatta det avgörande beslutet. I paragrafen bör därför anges att beslutet *ska* fattas av den eller de länsstyrelser som berörs.

5 kap. 1 – 2 a §§

Paragraferna innehåller bl.a. normgivningsbemyndiganden. I 1 och 2 §§ hänvisas till föreskrifter som har meddelats "med stöd av lagen". Motsvarande hänvisning finns i 10 kap. 5 §. I de föreslagna 1 a, 1 b och 2 a §§ hänvisas emellertid till föreskrifter som har meddelats "i anslutning till lagen".

Uttrycket "i anslutning till lagen" används när hänvisningen avser att träffa såväl föreskrifter som har meddelats med direkt eller indirekt stöd av lagen som föreskrifter som har meddelats med stöd av restkompetensen eller rätten att meddela verkställighetsföreskrifter. Detta uttryck är alltså vidare än uttrycket "med stöd av lagen". (Se t.ex. Ds 2014:1 Gröna boken, Riktlinjer för författningsskrivning s. 90.)

Det bör i varje lagstiftningsärende tydliggöras varför den ena eller den andra hänvisningen används och då särskilt när båda hänvisningarna används i samma lag. I detta fall framgår inte varför hänvisningarna har utformats på olika sätt i de angivna paragraferna. Detta bör klargöras i den fortsatta beredningen.

10 kap. 5 §

Paragrafen innehåller bl.a. bestämmelser om i vilka fall räddningsledarens och räddningschefens beslut får överklagas.

I 3 kap. 16 § föreslås att räddningschefen får uppdra åt någon som är behörig att vara räddningsledare att fatta beslut som enligt denna lag ska fattas av räddningschefen eller räddningsledaren. Om inte annat anges får den som har fått ett sådant uppdrag i sin tur uppdra åt någon annan som är behörig att vara räddningsledare att fatta beslut enligt lagen. De beslut som delegeras kommer därmed, för det fall inte också själva uppdraget som räddningschef eller räddningsledare delegeras, att fattas av någon som inte är räddningschef eller räddningsledare för den aktuella räddningsinsatsen. I 10 kap. 5 § saknas det bestämmelser som reglerar överklagbarheten av sådana beslut. Det bör därför i den fortsatta beredningen övervägas om de överklagandebestämmelser som gäller för räddningschefens och

räddningsledarens beslut även ska gälla för beslut som har fattats av någon annan med stöd av 3 kap. 16 §.